

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE.....	5
ABREVIERI.....	9
NOTĂ.....	11
CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII INTRODUCATIVE.....	13
<i>Secțiunea I. Unificarea europeană</i>	13
1. Comunitățile Europene.....	15
2. Uniunea Europeană.....	17
<i>Secțiunea a II-a. Personalitatea juridică a Uniunii Europene</i>	19
1. Personalitatea juridică a Uniunii Europene anterior intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona.....	19
2. Personalitatea juridică a Uniunii Europene după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.....	20
<i>Secțiunea a III-a. Valorile și obiectivele Uniunii Europene</i>	23
1. Valorile Uniunii Europene.....	23
2. Obiectivele Uniunii Europene anterior intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona.....	24
3. Obiectivele Uniunii Europene după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.....	26
<i>Secțiunea a IV-a. Competențele Uniunii Europene</i>	26
<i>Secțiunea a V-a. Principiile specifice dreptului Uniunii Europene</i>	37
1. Principiul atribuirii de competențe.....	37
2. Principiul subsidiarității.....	38
3. Principiul proporționalității.....	39
4. Aspecte comune principiilor subsidiarității și proporționalității.....	40
5. Principiul cooperării loiale.....	42
CAPITOLUL II. ACTELE JURIDICE ALE UNIUNII EUROPENE. ASPECTE GENERALE.....	45
<i>Secțiunea I. Actele juridice ale Uniunii Europene</i>	45
1. Regulamentul.....	45
2. Directiva.....	47
3. Decizia.....	49
4. Recomandarea și avizul.....	50
<i>Secțiunea a II-a. Actele legislative, actele fără caracter legislativ, actele delegate și actele de punere în aplicare</i>	50
<i>Secțiunea a III-a. Procedurile de adoptare a actelor juridice ale Uniunii Europene</i>	53
1. Procedura legislativă ordinară (art. 294 TFUE).....	55
2. Majoritatea calificată în cadrul Consiliului.....	57
3. Domeniile în care se aplică procedura legislativă ordinară.....	58

4. Procedura legislativă specială	59
5. Aspecte tehnice	59
<i>Secțiunea a IV-a. Simplificarea și modernizarea dreptului UE, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona</i>	60
CAPITOLUL III. ACȚIUNILE FORMULATE ÎN FAȚA CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE	65
<i>Secțiunea I. Acțiunea în anulare</i>	65
1. Noțiune	65
2. Actele care pot face obiectul acțiunii în anulare	66
3. Subiectele de drept care pot formula o acțiune în anulare	68
4. Subiectele de drept împotriva cărora poate fi formulată acțiunea în anulare	70
5. Termenul în care se poate formula acțiunea	71
6. Motivele de anulare	71
7. Efectele hotărârii dată în cadrul acțiunii în anulare	73
<i>Secțiunea a II-a. Excepția de ilegalitate</i>	74
1. Noțiune	74
2. Actele care pot face obiectul excepției de ilegalitate	75
3. Subiectele de drept care pot formula excepția de ilegalitate	76
4. Efectele admiterii excepției de ilegalitate	76
<i>Secțiunea a III-a. Controlul ex ante exercitat de Curtea de Justiție. Studiu de caz: aderarea Uniunii Europene la Convenția Europeană a Drepturilor Omului</i>	77
1. Respectarea drepturilor omului de către Uniunea Europeană	78
2. Poziția Curții de Justiție de la Luxemburg referitoare la aderarea Comunității la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, potrivit Avizului 2/94	79
3. Evoluții ulterioare Avizului 2/94 în domeniul respectării drepturilor omului de către Uniunea Europeană	81
4. Poziția Curții de Justiție de la Luxemburg referitoare la aderarea Uniunii la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, potrivit Avizului 2/13	83
<i>Secțiunea a IV-a. Acțiunea în carență</i>	91
1. Noțiune	91
2. Situațiile care pot/nu pot conduce la formularea unei acțiuni în carență	92
3. Subiectele de drept care pot formula o acțiune în carență	93
4. Subiectele de drept împotriva cărora se poate formula o acțiune în carență	93
5. Procedura acțiunii în carență	93
<i>Secțiunea a V-a. Acțiunea preliminară</i>	95
1. Noțiune	95
2. Competența Curții de a se pronunța cu titlu preliminar	96
3. Actele care pot face obiectul unei acțiuni preliminare	97
4. Subiectele de drept care pot formula o acțiune preliminară	102
5. Noțiunea de instanță, în sensul art. 267 TFUE	103
6. Dreptul și obligația instanțelor naționale de a formula întrebări preliminare	105
7. Excepțiile de la obligația instanțelor de a formula întrebări preliminare	107
8. Hotărârea Curții de la Luxemburg	109
9. Aspecte practice	110

<i>Secțiunea a VI-a. Acțiunea în constatarea încălcării unei obligații din Tratat, de către statele membre</i>	112
1. Noțiune.....	113
2. Subiectele de drept care pot formula o acțiune în constatarea încălcării unei obligații din Tratat, de către statele membre	113
3. Subiectele de drept împotriva cărora poate fi formulată acțiunea în constatarea încălcării unei obligații din Tratat, de către statele membre	114
4. Noțiunea de „încălcare a obligației”, potrivit art. 258 TFUE	115
5. Cauzele și modalitățile de declanșare a procedurii pentru constatarea încălcării obligațiilor din Tratat, de către statele membre.....	115
6. Procedura privind constatarea încălcării obligațiilor din Tratat, de către statele membre	119
CAPITOLUL IV. ASPECTE GENERALE PRIVIND POLITICA COMERCIALĂ COMUNĂ	124
<i>Secțiunea I. Considerații generale</i>	126
<i>Secțiunea a II-a. Importurile și exporturile – componente ale politicii comerciale comune</i>	128
1. Importurile	128
2. Exporturile	142
3. Procedurile Uniunii Europene de administrare a contingentelor cantitative.....	143
4. Practicile comerciale neloiale	145
CAPITOLUL V. LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR	153
<i>Secțiunea I. Delimitări conceptuale</i>	154
1. Libera circulație a mărfurilor. Noțiune	154
2. Noțiunea de marfă, în accepțiunea Curții de Justiție a Uniunii Europene	155
3. Mărfurile care beneficiază de libera circulație.....	158
<i>Secțiunea a II-a. Interzicerea, între statele membre, a taxelor vamale și a taxelor cu efect echivalent</i>	160
1. Aspecte generale	160
2. Taxele vamale	161
3. Taxele cu efect echivalent taxelor vamale	161
4. Taxele care nu se confundă cu taxele cu efect echivalent taxelor vamale	167
5. Recuperarea taxelor încasate cu încălcarea prevederilor Tratatelor Uniunii Europene	169
<i>Secțiunea a III-a. Interzicerea, între statele membre, a restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent restricțiilor cantitative, la import și la export</i>	171
1. Restricțiile cantitative	171
2. Măsurile cu efect echivalent restricțiilor cantitative	171
3. Aspecte jurisprudențiale privind restricțiile cantitative și măsurile cu efect echivalent restricțiilor cantitative.....	172
<i>Secțiunea a IV-a. Excepțiile de la aplicarea principiului liberei circulații a mărfurilor</i>	178
1. Excepțiile stabilite prin art. 36 TFUE (reglementate)	178
2. Excepțiile stabilite pe cale jurisprudențială	180
<i>Secțiunea a V-a. Clauzele de salvagardare</i>	182

<i>Secțiunea a VI-a. Funcționarea pieței interne pe baza liberei circulații a mărfurilor ...</i>	184
<i>Secțiunea a VII-a. Normele tehnice naționale.....</i>	186
CAPITOLUL VI. LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR ȘI DREPTUL DE STABILIRE.....	188
<i>Secțiunea I. Considerații generale.....</i>	191
1. Noțiuni.....	191
2. Cetățenia Uniunii Europene. Noțiune. Natură juridică.....	192
3. Noțiunea de resortisant.....	194
<i>Secțiunea a II-a. Beneficiarii liberei circulații a persoanelor și ai dreptului de stabilire.....</i>	194
1. Lucrătorii salariați.....	195
2. Lucrătorii migranți care desfășoară o activitate independentă.....	202
3. Membrii familiei lucrătorilor migranți salariați sau care desfășoară o activitate independentă.....	205
4. Societățile.....	219
<i>Secțiunea a III-a. Drepturile beneficiarilor liberei circulații a persoanelor și ai dreptului de stabilire, în conformitate cu prevederile legislației derivate.....</i>	223
1. Drepturile prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 492/2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii.....	223
2. Beneficiile prevăzute în Directiva 2004/38/CE privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora.....	224
<i>Secțiunea a IV-a. Excepțiile de la aplicarea principiului liberei circulații a persoanelor și de la exercitarea dreptului de stabilire.....</i>	225
1. Excepțiile prevăzute în art. 45 alin. (4) TFUE și în art. 51 TFUE (reglementate).....	225
2. Excepțiile privind ordinea publică, siguranța publică și sănătatea publică.....	227
<i>Secțiunea a V-a. Clauze de salvagardare.....</i>	230
CAPITOLUL VII. LIBERA CIRCULAȚIE A SERVICIILOR.....	231
<i>Secțiunea I. Noțiunea de prestare de servicii, în sensul art. 56 TFUE.....</i>	232
<i>Secțiunea a II-a. Alegerea între libertatea de stabilire și aceea de prestare a serviciilor.....</i>	235
<i>Secțiunea a III-a. Sediul primar al materiei.....</i>	236
<i>Secțiunea a IV-a. Sediul derivat al materiei.....</i>	239
1. Delimitări conceptuale.....	240
2. Motivele adoptării Directivei.....	242
3. Domeniul de aplicare al Directivei.....	243
4. Derogările suplimentare de la libertatea de prestare a serviciilor.....	245
5. Drepturile destinatarilor serviciilor.....	246
6. Acțiunile care au caracter special.....	249
7. Activitățile destinate controlului.....	251
8. Soluționarea litigiilor (art. 27), Directiva 2006/123/CE.....	252
9. Aspecte tehnice.....	253

<i>Secțiunea a V-a. Activitățile care pot constitui un „serviciu”, în accepțiunea Directivei 2006/123/CE</i>	254
<i>Secțiunea a VI-a. Libertatea societăților de a presta servicii</i>	258
1. Societățile – beneficiare ale libertății de a presta servicii.....	258
2. Directivele adoptate în materia dreptului societăților.....	260
<i>Secțiunea a VII-a. Excepțiile de la aplicarea principiului liberei circulații a serviciilor</i>	290
1. Excepțiile prevăzute în art. 52 TFUE (reglementate).....	290
2. Excepțiile jurisprudențiale.....	291
CAPITOLUL VIII. LIBERA CIRCULAȚIE A CAPITALURILOR ȘI PLĂȚILOR	294
<i>Secțiunea I. Delimitări conceptuale</i>	295
1. Prevederile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene.....	295
2. Noțiunea de „capital” și noțiunea de „plată”.....	296
<i>Secțiunea a II-a. Excepțiile de la aplicarea principiului liberei circulații a capitalurilor și plăților și clauzele de salvagardare</i>	300
1. Excepțiile de la aplicarea principiului liberei circulații a capitalurilor și plăților.....	300
2. Clauzele de salvagardare.....	301
<i>Secțiunea a III-a. Mecanismul European de Stabilizare Financiară și Pactul Euro Plus</i>	302
1. Mecanismul European de Stabilizare Financiară (MESF).....	302
2. Pactul Euro Plus.....	305
CAPITOLUL IX. REGULILE PRIVIND CONCURENȚA ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE	312
<i>Secțiunea I. Regulile aplicabile întreprinderilor</i>	312
1. Noțiunea de „întreprindere”.....	314
2. Interzicerea înțelegerilor.....	315
3. Interzicerea abuzului de poziție dominantă.....	330
4. Sancționarea comportamentului anticoncurențial prevăzut în art. 101 și 102 TFUE.....	340
5. Controlul prealabil al operațiunilor de concentrare care nu sunt înscrise în Tratat.....	345
<i>Secțiunea a II-a. Regulile care se adresează statelor membre</i>	351
1. Interzicerea ajutoarelor de stat.....	353
2. Ajutoarele de stat compatibile cu piața internă.....	355
 Anexa nr. 1	
Protocolul (nr. 2) privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității.....	360
 Anexa nr. 2	
Tabel de concordanță	
Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 și Regulamentul (UE) 2015/848.....	363

Anexa nr. 3

Produsele textile de import reglementate de anumite norme specifice în temeiul Regulamentului (UE) 2015/936 privind regimul comun aplicabil importurilor de produse textile din anumite țări terțe, care nu sunt reglementate de acorduri, protocoale sau alte înțelegeri bilaterale sau de alte regimuri specifice de import ale Uniunii - *extras* -365

Anexa nr. 4

Regulamentul (UE) 2015/936 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iunie 2015 privind regimul comun aplicabil importurilor de produse textile din anumite țări terțe, care nu sunt reglementate de acorduri, protocoale sau alte înțelegeri bilaterale sau de alte regimuri specifice de import ale Uniunii - *extras*372

Anexa nr. 5

Măsuri naționale de punere în aplicare comunicate de România cu privire la Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE376

Anexa nr. 6

Măsuri naționale de punere în aplicare comunicate de România cu privire la Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne379

Anexa nr. 7

Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratat (*extras*).....387

BIBLIOGRAFIE.....429

Prof. univ. dr. Augustin FUEREA

**DREPTUL UNIUNII EUROPENE
- principii, acțiuni, libertăți -**

Universul Juridic
București
-2016-

CUVÂNT-ÎNAINTE

Lucrarea pe care o oferim cititorilor reprezintă o continuare, firească, a demersurilor științifice anterioare, demersuri destinate aprofundării și actualizării problematicii dreptului Uniunii Europene. Se adresează, deopotrivă, teoreticienilor și practicienilor dreptului, dar și specialiștilor aparținând altor domenii. În vederea realizării, efortul de documentare a vizat, cu precădere, studiul legislației Uniunii Europene (izvoare primare și derivate), valorificarea doctrinei relevante pentru materie, existentă în țară și în străinătate, dar și a jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene, respectiv a Curții de Justiție a Uniunii Europene (Curtea de Justiție, Tribunalul și Tribunalul Funcției Publice). O atenție deosebită am acordat, în egală măsură, principalelor instrumente de lucru ale unor instituții și organe ale Uniunii Europene, instrucțiunilor ori normelor interne de transpunere sau aplicare a dreptului Uniunii Europene.

Cu alte cuvinte, cartea, care pornește de la concepte și aspecte evolutive, prezintă opiniile, existente în materie, legislația Uniunii Europene și jurisprudența instanțelor Comunităților Europene/Uniunii Europene.

Aceasta reunește, la niveluri diferite de aprofundare, valențe specifice unui curs universitar (prin structura gândită și prin gradualitatea prezentării informațiilor), dar și caracteristici proprii monografiilor, studiilor și cercetărilor. Complexitatea dimensiunilor avute în vedere a fost urmărită ținând seama de principalii beneficiari cărora li se adresează. Vorbim despre studenți, masteranzi, doctoranzi din cadrul unor specializări dintre cele mai diverse: drept, drept european și internațional, administrație publică, relații internaționale și studii europene, științe economice, științe politice, științe ale comunicării, relații publice, limbi străine, limbi moderne aplicate ș.a. Dintr-o altă perspectivă, lucrarea, prin conținutul său, este de un real folos celor interesați de noul sistem de drept european, aflați la început de drum, precum și celor cu preocupări în domeniul practicii europene sau în materii interferente de mai multă vreme, cum este cazul jurnaliștilor care au un rol deosebit de important în diseminarea informației, al oamenilor de afaceri ori al specialiștilor implicați direct în procesul de integrare a țării noastre în Uniunea Europeană, un loc aparte ocupându-l cadrele didactice, și nu numai.

Cercetarea reunește, în paginile sale, într-o mai mică măsură, elemente de drept general al Uniunii Europene (noțiuni, izvoare, principii), la care se adaugă acțiunile care pot fi formulate în fața instanțelor Uniunii Europene (acțiunea în anulare, excepția de ilegalitate, acțiunea în carență, acțiunea preliminară, acțiunea pentru încălcarea obligațiilor ce revin statelor în temeiul Tratatelor).

Partea cea mai consistentă aparține dreptului material al Uniunii Europene. Aici întâlnim analizate, din punct de vedere juridic, politica comercială comună, libertățile de circulație consacrate (mărfuri, persoane, servicii, capitaluri, plăți) și unele elemente de drept concurențial al Uniunii Europene, în 6 capitole din cele 9, câte există în total.

Un merit important al acestui demers este dat de faptul că se constituie într-un argument temeinic privind necesitatea cunoașterii, înțelegerii, aprofundării și aplicării

dreptului Uniunii Europene, nu doar în raporturile dintre particulari (persoane fizice și juridice), aparținând unor state membre diferite, ci și în raporturile dintre particularii care au cetățenia/naționalitatea aceluiași stat. Libertățile, pe lângă faptul că trebuie să știm că există, le fel de bine trebuie știut și că acestea nu sunt depline. Uneori, pot face obiectul, în anumite condiții și limite, al unor excepții, respectiv al unor clauze de salvagardare. Pornind de la realitatea, de necontestat, potrivit căreia un număr mare de cetățeni români valorifică astfel de drepturi în statele membre ale Uniunii Europene, misiunile diplomatice și oficiile consulare dispun, prin intermediul cărții, de încă un instrument de lucru util, deoarece statele membre ale Uniunii Europene dețin un rol important în derularea acestor raporturi, participând la procesul de transpunere și de aplicare a acquis-ului Uniunii Europene, acquis care este extrem de numeros și complex, inclusiv privitor la dimensiunea europeană a protecției diplomatice și consulare.

Un alt argument este acela oferit de evoluțiile legislative interne, cunoscute de România, prin intrarea în vigoare a Codurilor (civil, de procedură civilă, penal, de procedură penală și fiscal), dar și a altor norme semnificativ raportate la legislația Uniunii Europene (de exemplu Legea insolvenței ș.a.). Toate acestea își au originile în modificările constituționale intervenite în anii 1991 și 2003, modificări care au făcut posibilă dobândirea, de către țara noastră, a statutului de stat membru al Consiliului Europei, al NATO și al Uniunii Europene. Pentru dreptul Uniunii Europene, general ori material, relevante sunt prevederile Constituției României, republicată, Titlul VI (Integrarea euro-atlantică), art. 148 – Integrarea în Uniunea Europeană:

„(1) Aderarea României la Tratatul constitutiv al Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste Tratat, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile Tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

(3) Prevederile alin. (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru aderarea la actele de revizuire a Tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alin. (2).

(5) Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene”.

Demn de menționat este faptul că întregul demers se află sub semnul implicării, dedicării și preocupării autorului pentru pregătirea generațiilor care s-au succedat, din anul 1990 și până în prezent, generații care au avut și au statut de: studenți, masteranzi, doctoranzi, funcționari publici, dar și de practicieni ai dreptului (aparținând tuturor profesiilor juridice), în cadrul pregătirii inițiale și continue. Aceștia li se adaugă traducătorii, interpreții, consilierii pentru afaceri europene, diplomații, specialiștii în relații publice și comunicare etc. Practic, pe aceștia îi întâlnim, în zilele noastre, într-un număr

din ce în ce mai mare, în toate profesiile, în țară și în străinătate, în mediul public, central și local, dar și în mediul privat, în cadrul instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii Europene și în multe alte entități/organisme ale altor organizații internaționale.

Tocmai de aceea, limbajul folosit în paginile cărții este unul facil, de natură să facă posibilă parcurgerea, cu ușurință, atât de către cunoscătorii de excepție ai materiei, cât și de către aceia care, acum, doresc să se dedice unui astfel de domeniu, de o actualitate și de o perspectivă mai mult decât evidente.

Anexele întregesc conținutul cercetării, conferindu-i caracter practic prin utilitatea, de necontestat, a informațiilor incluse, contribuind la conștientizarea eforturilor referitoare la integrarea României în Uniunea Europeană, după aderarea din 2007, integrare care se dovedește a fi mult mai angajantă.

Informațiile puse la dispoziția cititorilor sunt actualizate până la data predării manuscrisului la Editură.

Cu toate eforturile făcute, pentru documentare și sistematizare, lucrarea este susceptibilă de permanente îmbunătățiri și adăugiri, aspecte pe care le vom avea în atenție în edițiile viitoare, în acest fel înțelegând să participăm la clarificarea unei problematice deosebit de ample, diverse, actuale, dar, mai ales, de viitor și necesare pe care o reprezintă integrarea în Uniunea Europeană, acest nou subiect de drept internațional, având o specificitate aparte, dacă o raportăm la toate celelalte subiecte de drept internațional, din punctul de vedere al instituțiilor, normelor, monedei, cetățeniei, diplomației.

Autorul

ABREVIERI

AELS	Asociația Europeană a Liberului Schimb
alin.	alineatul
art.	articolul
BCE	Banca Centrală Europeană
BNR	Banca Națională a României
C-	Cauză dedusă în fața Curții de la Luxemburg. Cauzele deduse în fața Curții anterior constituirii Tribunalului (de Primă Instanță) nu sunt identificate printr-o literă.
CECO	Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului
CEE	Comunitatea Economică Europeană
CEEA/Euratom	Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
CJ	Curtea de Justiție
CJCE	Curtea de Justiție a Comunităților Europene
CIF	Cost, Insurance and Freight
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
ECLI	European Case Law Identifier
EUR	Euro
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
FESF	Facilitatea Europeană de Stabilitate Financiară
FGDSB	Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar
FMI	Fondul Monetar Internațional
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
JAI	Justiție și Afaceri Interne
JOCE/JO	Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (1952-2003)
JOUE	Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (2003 – prezent)
lit.	litera
MESF	Mecanismul European de Stabilizare Financiară
MNE	Măsuri naționale de executare
NC	Nomenclatorul combinat
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
ONG	Organizație neguvernamentală
ONU	Organizația Națiunilor Unite
op. cit.	opera citată
OUG	Ordonanță de urgență a Guvernului
pag.	pagina
par.	paragraf
pct.	punctul
PESC	Politica Externă și de Securitate Comună (Pilonul II al UE)

PIB	Produs intern brut
PNR	Programul Național de Reformă
PSP	Prestator de servicii de plată
REFIT	Programul pentru o reglementare inteligentă și performantă
SEBC	Sistemul European al Băncilor Centrale
SEE	Spațiul Economic European
SSNIP	The small but significant and nontransitory increase in prices
ș.a.	și altele
T	Tribunalul
T-	Cauză dedusă în fața Tribunalului (de Primă Instanță) de la Luxemburg.
TCE	Tratatul de instituire a Comunității Europene
TCECO	Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului
TCEE	Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene
TCEEA	Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
TUE	Tratatul privind Uniunea Europeană
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
UE	Uniunea Europeană
urm.	următoarele